

ВРШАЧКИ ГЛАСНИК.

ЛИСТ ЗА МАТЕРИЈАЛНЕ И ПРОСВЕТНЕ ИНТЕРЕСЕ.

Изази сваке недеље на табаку.

Цена му је годишње . . . . . 4 форинта
 „ „ „ на по године . . . . . 2 „
 „ „ „ на четврт године . . . . . 1 „
 За Србију, Црну Гору, и остале стране земље
 6 ф. или 12 динара год.

Власник и уредник:

МИЛАН КАСАНОВИЋ.

Рукописи шаљу се уредништву а преплата администрацији
 Рукописи не враћају се натраг. Непаћена писма не примају се.

ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ ЈУНОВ

Огласима је цена од реда ситних слова

За први пут . . . . . 5 новч.
 „ други пут . . . . . 4 „
 „ трећи пут . . . . . 3 „
 сем биљетовине од 30 новчића за сваки оглас
 За „припошлано“ 50 новчића од реда.

„Србобран“ од субота (17. јула о. г.) доноси овај чланак:

ЋИРИЛИЦА У ТРОЈЕДНИЦИ.*

Ту ономад ишла су наша католичка браћа у своје цркве, да на свечан начин прославе дан светих славенских апостола Ћирила и Метода, који Славенству дадоше и посебна писмена, да се њима бране од туђега уплива, те их употребе за распрострањење оне науке, коју су они живом ријечи приповиједили.

Но док су наша браћа по дану у цркви славиле свете славенске апостоле, докле се изван цркве по ноћи догађало нешто друго, посве противно. У Јасеновцу на Сави подигла се неславенска стеклишка рука на оставину светих славенских апостола, те замазала ћирилицу натпис на дућану једног српског трговца. Оно, што се догодило у посљедње вријеме у Пожеги, Новој Градишци, Загребу, Удбини и Госпићу, поновљено је и у Јасеновцу. Мало пак даље од Јасеновца, у Вељуну на слуњској Крајини, учињен је опет покушај, да се сузбије свето славенско писмо, за које рече орган хрватске странке права у Истри (Il Diritto Croato), да „није ексклузивно ни српско, ни руско, већ је својина свих нас Славена а по тому и Хрватах; једнако с осталом нашом славенском браћом примисмо га у наслеђе од

* Ми доносимо овај чланак Србобранов од речи до речи, у нади к жељи, да ће га сваки искрени пријатељ Србства кад га прочита и усвојити и придржати.

Ур.

великих наших апостолах, премда му се ми (т. ј. Хрвати), pro dolor до сада јоште не приљубисмо. Вељунско српско-православно парохијско звање замолило је на име Станислава Грегорића, управитеља жупе у Благају, да му пошаље неки извјештај, па пошто је ту молбу написало ћирилицом, то је добило од овога одговор, да му не може „никаког рјешења издати“, јер да „жупном уреду није познато, да се у границах Хрватске и Славоније службено дописивање другим писмом обавља осим латиницом“, па на неки начин заповеда српско-православном парохијском звању, да се у дописивању служи латиницом.

Без сумње, да се овакова опозиција славенском писму од стране овога сина Славие не ће допасте православним Србима, а још мање ће они одобрити поступак стеклишкога олоша, који, са цуним главама, у сред црне ноћи плује на славенске светиње. Па ипак има у Троједници доста Срба, који ова и овака осуђивања и пријекоре не ће смјети на сва уста изговорити — а да и себе не би прекорели.

Већ је шест година прошло, од како је Његово Величанство наш премилитивни цар и краљ, потврдило закон, у коме стоји и ово: „Код свих земаљских области у краљевинах Хрватској и Славонији слободно је странкам служити се писмом ћирилицом као и латинским. Онђе ће Срби у повећем броју живе, имаду се од првих молба и рјешења странкам

ћирилицом писмом на ћирилицом писане поднеске издати... Па уз све то има доста Срба по Хрватској и Славонији, који мисле, да још и сада живу под ером обзирскога полумјесеца, када је и помисао на овакав закон кажњивана, те у мекушкој попустљивости не могу да одоле „опорбењачком“ противу славенском терору и оките своје дућаве славенском ћирилицом. Мјесто да привикавају нашу „опорбу“ на славенско писмо, да је навраћају на прави славенски пут, да варошима дају славенско обиљежје — они је пуштају, да све даље иде у гријешњу према једној славенској течевини. Шта више! Има на нашу срамоту још и таквих свештеника који избјегавају ћирилицу, када пишу молбенице за цркву или школу, те не побрмене од стиди, када од владе добију одлуку ћирилицом писану. А кад они тако раде, треба ли се онда чудити, што народ не чини употребу од закона о ћирилицу од 1887., те се још никако не може привикнути, да све поднеске на опћинске уреде, судове, котарске и жупанијске области итд. пише својим ћирилицом писмом. Та да је — не среће већ више родољубља и поштовања народних светиња, Срби не би — онђе, гђе „у повећем броју живе“ — мировали, када би на своје ћирилице поднеске добили рјешење у латиници, него би до задње инстанције тражили своје право, које им је законом дато. У Босни, и Херцеговини народ је ипак извојевао право својој ћирилицу, те је употребљава — било то његовим

чиновницима, мађарске, немачке пољске и хрватске народности, право или криво. Но ми у нашим „обзирима“ идемо тако далеко, да се бојимо писара и пандура, писмоноша и бирташа, те не смијемо ни да ћирилицом заведемо своје име у путничку књигу, да ћирилицом адресирамо писмо, потпишемо реценпис итд. Најмања сметња, која нам се учини, потресе нас, те с тога се не смијемо чудити, што од заведења закона о ћирилицу Срби не усташе ни у једном граду, гђе су у повећем броју, да натписи на улицама буду и ћирилицом... А нек погледају шта сад Нијемци раде, када Чеси у Прагу у неколико улица поставише искључиво чешке натписе?

Парохијско звање у Вељуну упозорило је жупни уред у Благају на закон о ћирилицу од 1887. год., те је постигло, што је тражило, а да је коње одмах у трње бацило — никад среће и напретка. То спомињемо ради ових парохијских звања, и ових српских свештеника који још увијек гријеше о народну ствар, те нијесу кадри, да као најпованији, пером и ријечи, ћирилицу извојују поштовање... Да су они родољубиви српски трговци којима је стеклишки олош замазао ћирилице натписе, одмах узмакли — били се на њих други угледали, и били онда онолико ћирилицом натписа било у Троједници, колико их је сад... На почетку ове године нијесу хтјели на поштама примати напутнице и писма на „реценпис“ са ћирилицом адресом, но када се поштари упутише на закон о ћирилицу, спријатељише се с

ПОДЛИСТАК.

СТРАШНА БАРОНИЦА

оригиналан роман

написао

14.)

(Наставак.)

„Па зар нема средства? промрља љутито Едгар и Хермина га је разумела.
 „Он је обезбеђен, док је Дик у животу одговори му.

Едгар је зачуђено гледао у њу и није могао себи да разјасни, како да од једног слуге, од прица зависи Оливеров живот и њмова срећа; но кад му она исприча, шта се посљедња пут догодило, и да би они сад већ сретни били, да прица није било, би му све јасно, љутито шкрљаве зубма, зупи ногом о тде и скоро рачућа вишне: „Па нека прво то прво црне црне!“

„Јест, он мора прво на онај свет. Ја сам већ замислила, како да му дођемо главе, само ми требају момци, који су одважни, који га се неће бојати, нити коме тајну открити. Убијати га нећемо, него жива саранати, да се скотски мучи док не спава.“

Едгар ништа не одговори на њене речи, већ звјазне једанпут и после неколико секунда она трејца већ бежу на суву.

После кратког договарања сви одоше у двор. Двор је у посљедње време нагледао

сасвим пуст. Осим Хермине, Вида, једног послужитеља, собарице и куварике не беше ни бесна пета у њему, и тако су они неприметно могли отићи до собе, која је на западној страни друга од краја била.

После четврт часа Хермина је сама седла на једној наслоњачи, а преко од ње два једне завесе наоружани чекају Едгар и његова три момка.

Хермина зазвони и собарица уђе.

„Је ли ту Дик? зашта је.“

„Сад је баш дошао и тражи вас — одговори собарица.

„Врло добро — вишне Хермина и није могла да сакрије своју радост при тој висти, да је прица ту. — Пошаљи га одмах унутра.

Собарица оде и после неколико минута уђе прица са једном тешком гвозденим шпиком у руци, коју је кад-кад у жесто пушке уза се носио.

„Шта желиш Диче! запата га умњато Хермина.

„Млади господин ме је послао и пита да ли сте примили ових десет хиљада франака, што вам је послао за овај месец — одговори ладно прица.

„Седи прво Диче — рече му Хермина у место одговора и он се превари и седе на једну столицу тако да је леђима завеси окренут био.

У тај мах се завеса вагло подигне, шест руку га снажно сечају, једна му се

штранга стиште око врата и он — без да се бранити могао, би свезан од гусара.

„Земном — вишне Хермина и пође у другу собу, која је сасвим празна била.

Насред собе се виђао једно бело дугме. Бароница га претице ногом и одма се отворише једна врата кроз која је загушљив ваздух јурио горе.

„Баците га овде — заповеди ладнокрвно и гусари га свезана, као какву стрвину баце у јаругу.

Врата се опет подигну и наста мртва тишина, само се чуло како несретни прица у беснилу, као лав риче и усмљава се, да ко-ношце, којим су му руке свезали раскине, па онда опет наста гробна тишина и разбојници се са речма: „сад је мртв“ удалише.

Одмако је прица нестало, Оливер се осећао, као да је свога брата изгубио. Још већма поче сумњати у Бароницу, двор му је још прица, још одвратнијим изгледао и тврдо се заверио да ма на какав начин, дозна тајну, која га окружава која га на сваком кораку прати и у сваком тренутку му смрћу грози, но бадава се трудио, да бар о Дичу чује што. Не беше никога, који би му тајну разјаснио, а пошто се двора клонио, то ни толико дознао није, да а' је прица и био тамо и да ли је, кад га је он послао тамо, извршио налог, да а' је жив или је можда пао у руке разбојника и погинуо. Свакојак мисли му се вразе по глави и сад је тек осећао

колко је у прнци изгубио. Стрешно је, бринуо се за свој живот и с дана на дан свагда га је све већма савлађивала нека стрешња, но он је то мушки победио ту слабост и одважно је, спремијен за свашта, чекао дан, кад ће га судба сукобити са злотворима, кад ће им у очи гледнути моћи и раздерати ту паклену мрежу, коју су тако вешто оплели.

Таке му се мисли вразе у глави, кад је једнога вечера доцпан сам у соби прилегао, па тако, уморен од лова и заспао. Поред њега је, на асталу, лежао пиштољ и свећа је као издишући чкиљила, док се и посљедња искра пламена не одвоји од стењка и она се и сама угаси. Усред тамне ноћи месец је кроз прозор љуцко осветлио малу собу и мирно лице сивајућег Оливера.

Истог вечера видимо један чамац где са великом брзином јури обали. У чамацу сеђаху њих четворо, троје су веслали а један је крмарио. Што су се већма приближавали обали тим су се лавше спуштала весла у воду, док напослетку сасвим не престадеше веслати и чамац са малаксавајућом брзином иђаше напред, удари о обалу и стана. Један од њих искочи нашоље, привеже чамац за једно дрво, затим се сви четворо упутише десно од двора право шуми.

(Наставиће се.)

Њоме. те ми видимо, да број ћириличких адреса нагло расте... Тако се ето лако проваља закон о ћирилици, а да је среће, могао се је већ одавно провешти. Што већ није проведено, криви су дакле не само они, којима је ћирилица три у оку, којима као и „жупном уреду у Благају није познато, да се у границама Хрватске и Славоније службено дописивање обавља другим писмом осим латиницом“. Криви смо и ми сами, криви су они, који мисле, да ће добити неповољније рјешење, или ако не то а оно да ће им касније бити достављено, ако нешто напишу ћирилицом. Ни једно ни друга исприка не вриједе, јер правда не зависи ни о ћирилици ни о латиници, а неуредности се може лако доскочити. Шест година је већ прошло од како је у живот ступио закон о ћирилици, а ми само с нашега нехата и „мекштва“ незнатно напредовамо. Треба да се већ једном отресемо, страха из обзорашке ере, да се доменемо да је ово и наша земља, наша кућа, у којој и по правима хоћемо да будемо равноправни када смо то по дужности. А закон вели, да је ћирилица равноправна са латиницом, па зато нека ова заблуда на кући и у улици, у цркви и школи, на поштарском и општинском уреду, у котарској и жупанијској области, код земаљске владе и сабору. Та то само од нас зависи.

«Застава» доноси:
ПРВА СЕДНИЦА
новонабраног средишњег изборног одбора.

О св. Пливи састали су се на позив председника петровданског збора изасланика срп. нар. рад. странке, чланови изабраног средишњег изборног одбора да се конституишу и отпону свој рад. Присутни били су сви чланови осим др. А. Ш. Рокнића, који се бави у даљини те је брзојавно најавио своје пристајање на све одлуке и закључке.

На жалост свију наших непријатеља морамо пре свега нагласити по нас врло радосну вест, да су се на том првом састанку отклониле и последње несугласице и неспоразуми и да су се сви чланови овог одбора једнодушно и једногласно споразумели у свима питањима данашњег стања наших прилика и у корацима који се имају од сад чинити, да странка што чвршћа остане да се развија не рађају, и да нас избори за наш срп. први народни сабор што спремије и сложније затеку.

Одбор се једногласно овако конституи-сао: за председника је изабран г. Бура Цвејић, за подпредседника др. Ђорђе Красовић, за првовође др. А. Ш. Рокнић и др. Е. Гаврила.

Осим других управних ствари које ће се у своје време на јавност изнети, — уздешено је у одбору како ће се продужити српска организација у оним срезовима и варошима које то де петровданског збора узимале нису и како ће се одредити рок до којег се то има обавити и да ће се они срезови који то не учине сматрати да немају пристајца наше странке.

Ми смо већ у броју од прошлог петка извели како треба то да се продужи у смислу петровданских решења, — а сам начин јесте сазивањем јавних зборових српских бирача као што је то чинио у Ковину, Бечкерек, Ковиц, Ст. Ивану, Митровици и т. д.

Но где би такви зборови због месних прилика немогући били, где би се превеликим ташкобама скопчани били, ту се може у смислу познана бившег извршног одбора радикалног клуба који је у 35. броју «Заставе» о г. штампан и у конференцијама на које треба све узгледније бираче сазвати, изабрати српски изборни одбор и 2 изасланика за главни изасланички збор, који ће се у скоро одржати, ако је могуће још пре избора за сабор, како би се ту коначно организовала трајна изборна спрема.

У истој првој одборској седници једногласно је рјешено и то да орган наше странке «Застава» има да избегава и напусти сваку полемику са другим листовима који хоће да заступају начела наше странке, сваку

полемику која би могла изазвати раздор и свају у страни, и то до новијег решења одборског.

Види се дакле да је прва седница једнодушно прихватила одлуке петровданског збора и да у том погледу и свој даљи рад удешава, а уједно се види и то да је најчешће осуђен онај поступак по којим се наши листови сматрали за свађаоницу и чуваоницу, и томе је одбор стао на пут, узимајући на себе задаћу да он решава у таквим полемикама.

Ово молимо да се добро запамти, јер се може наћи когод да нам подметне да „Застава“ несме да одговара на полемична писања и изазивања, и да тиме признаје противничка подметања; што већ у напред за неосновано морамо обележити, јер ће „Застава“ само стварна и начелна питања расправљати а сва лична питања и стварна подметања и изазивања, износити пред средишњи одбор који ће у том погледу коначно решавати.

Тиме је одклањен највећи узрок наших тразавица и уверени смо да је одбор погодио жељу наше странке и да ће то држање нашег листа и одбора на највеће одобравање народно наћи.

Тако дакле већ имамо конституисан средишњи одбор, који је сретно отпочео свој посао, — имамо матицу око које треба сви искрени и поштени радикали да се окупе, — а да не слушају оне који у јајету траже даљу, који поткопавају углед странке и обраћају важност овог одбора у којем седе наши први људи, опробани родољуби и непоколебиве присталице нар. радикалне странке.

П О У К А.

П.

(Наше женскиње.)

Прошао пут у заставку «Наше госпо-ђице» изнео сам, како и до чега доводи једно-страно или никакво изражање. Но тамо се не тиче само наших српских женскиња, већ и свију осталих народа. Сад сам рад да проговорим, шта би нарочито нашем женскињу потребовало, да би могле схватити свој позив и задатак, јер од њих зависи и цело народно напредак; почем су оне прве, од којих подмладак наш добија упуштења прве науке за даље изражање. Па благо си оном народу, који таке женскиње има, сретан је, јер зна да од таквих срп. матера морају и деца ваљана и родољубиви Срби постати. Не каже наша народна пословица бадава: «Не стоји кућа на земљи него на жени!» — И збоља од њих зависи како ће се развијати и усавршити наш подмладак, по чем су оне прве васпитатељице на дому. Према овом треба да би наше женскиње да свом свом прегну да се што боље умно, духовно развију, како би могле што боље схватити свој узвишени задатак још као девојком а доцније као матером и домаћице. То се пак даје постићи уружењем и заједничким редом. Врло добро знамо, да је мати прва која нам даје прве науке и храну, па ако ова незна та прва знања као мати да врши, онда ће и подмладак све лошији бити, а то нас неће водити напретку већ пропасти. Од сваке Српкиње се ште да све то врло добро знаде, ште се да научи све што је узвишено, лепо и племенито, јер оне врлне српкиње при-лике, а кад ова сама тим врлинама поседује умче и своје млађе на пут истине и правде изводити. Има их међу женскињама, које овај узвишени позив схватају и извршују, али већина је према томе равнодушна и тако видимо да из дана у дан малакшумемо. За ово би требало да узмемо пример од Таал-јанака и францескиња, а најближе од наших црногорака; како оне уму да чувају свој народни понос и да се брину за свој народни опстанак, те су тиме и једне и друге много допринеле народу својом у најтежим временима и давама. Српкиње су позване прве да где год могу својом роду помогну а то ће постићи са удружењем. Овака удружења има за њих два а то су: «Девојачка књижевна друштва и Срп. женске задруге.» — Треба да оснују овака друштва у којима ће се чешће састајати лепе и користне, пуне наука књиге прочитавати једна другој смисао и науку тумачити. Наше одабране срп. нар. песме, у којима се сликају женски карактери у своје српске груди усађивати из других пак срп. књига врлине црпети, па ће онда и саме знати и умети то другом дати и у млађа срца укалати. Само на основу овог начела да оснивати Девојачка друштва у Н. Саду, Бечкерек и Ковици. Па шта видимо? Видимо да српљање на такв места своју сво

ерске ствари, чујемо како се заузимају за све што је народу од потребе; видимо како потпомажу нар. књижевност и књижевне радове, те тиме дају могућности да се ова лепше и обилније ширити може. Себе наца-јају духовном лепом и користном храном, а целом народу користе потпомагањем књижевности. На тим друштвеним састанцима дознају из разних књига и поврених листова како ће временом као домаћице да се владају, како ће располагати домаћим иметвом, а што је најглавније како ће као матере према деци својој владати се, како би од ове (деце) дали народу ваљан и користан подмладак, који ће временом свом милон роду од користи бити и у сваком му помоћи.

Доцније, као матере остављају девојачка друштва па прелазе у Срп. женске задруге, где даље настањају свој рад. — Од кљеве су племените вредности ове задруге то не треба да кажем, јер наш народ добро је упознао, јер је већ при многим невољама осетио њихову помоћ. Многи српски синови и кћери са њима могу захвални бити што су до већих наука дошли, а све њиховом потпором, а колико сиротих општина тек добише помоћ од оваких похвалних задруга. Ми видимо у тим Срп. женским задругама наше женскиње као неке вредне пчеле где непрестано раде и мед прикупљају, па тим скупућеним медом залажу болеснике, којима је исмоћ и лек потребан. Заста узвишено и племенито и хвале достојно дело. — Српкиње су увек биле понос женскиња, па то и данас треба да су, јер све од њих зависи. Зато и оне треба да прегну, те да се где год је могуће па и у најмањем сеопету — удруже, те да отпочну рад. Нека замале своје учитеље и свештенике нека им предају оне почетке, а после све даље иде. А да од ових неће одбијени били на јавно сам сигуран.

Нека им ови буду у почетку тумачи и прибављачи док се не упознају и саме у неколико књижевности нашој а после све иде само од себе. Само овако, ако ураде сва наша српска места и у њима наше миле Српкиње можемо се надати да ће мо и материјално и морално напредовати. А ко у овим двама напредује тога је будућност. Зато Српкиње чините дужност вашу, па да нас види Бог!

Само тако миле српкиње, па ће те брзо чути ода свуда узвике ваше браће, где вам гласи: Живеле! —

Долово 1893.

Милан.

Најсветији Аманет!

Штовани Читаоци кад прочуе ове моје редове увериће се да је и збоља најсветији Аманет. С' тога сам се и потрудио да га изнесем на јавност јер појединим, тако рећи од интелегентних, не разумедо, али неће да разуму. Е добро. Дед да видимо у чему је ствар, који је најсветији Аманет, што га тако рећи поједини не разуму. —

Имамо ми много и много што називамо Аманетом, те тако са том речју уверили смо дотичног да ће мо ово или оно најтачније извршити. Неки неком повери какву тајну, која треба тек после смрти на јавност изићи и дотични мора је извршити, примио се тог Аманета, заклео се дотичног да ће га до после његове смрти сачувати, и пошто је своју реч одржао, то се онда зове извршио је Аманет. Даље има људи који су новац на таквом начин добили, да га однесу и у руке предаду озвученој особи и пошто се изврши, опет се зове извршио је Аманет. Те тако на тај начин могао би ређати хиљадама примера и тиме доказати да ја такво дело извршивање Светих Аманета. Јест све је то тако, свако такво дело зове се свети Аманет. Али ја хоћу даље да идем, ја хоћу да докажем шта је то најсветији Аманет! Најсветији аманет је оно, кад на се узмемо туђе дете, које никог нема одранимо га, изведемо га на пут не само физички, већ и морално и тиме смо извршили најсветији аманет. Па дали се ради тако у свету? Дали се на такав начин сваки који хоће и који може прима да изврши тешики задатак али међутим и најсветији задатак? Ја велим не. А то хоћу и могу доказати. Многи примаше ту мисију на своју одговорност али је не извршише како ваља, одранише физично, а утугоше морално; одранише мому па дадоше момку. Војна је развијена ал не окалањена. Ти брајко казали кад хоћеш од ње плода. За наш рачун била је добра ако ништа друго, а оно држала нам је лад. Тражиш ли што више од ње а ти се брајко засучи и казали; дотеруј чо твојој жељи ако можеш а ако не можеш а ти ради како знаш

цепај ливу. Ето видите како се лако свршава, ето видите на какав се начин многа наша сирочад одрађују и негују, и тек касније какве су поседице, велим у породичном животу, какве поседице наступају? Тешко је то браћо моја искусити, јест велим, тешко је с тога што је мени у део пало једно одрађено сироче, мени је велим пала у део она вођка, која се тешко казали јер је закаснила, говорим из искуства. Употребих сва могућа средства само да буде добро, и никако није добро, резултат од времена за време све то гори бива. Па зар ја опет крив? О ви који одрађујете сирочад, пазите да вас кљета не стигне. Ви који сте најсветији Аманет при-мили да извршите, преклињем вас, и молим вас извршите га не само на основу земаљског већ и природног закона! Не узимајте ниједи дете у име Аманета, а касније само да се детињом физичком снагом користите, а оно друго да закржљави. Кад већ мора бити да се сирочад, што не наши кажу, под своје узима, то онда ваља узети и сматрати као своје рођено, још и боље, па да видите онда резултат детиња. Не држите дете да је затворено као у каквом кавезу, већ му дајте слободу, да се оно може друштвено васпитати и тиме разна срца сазнати, и тада сте потпуно извршили ону заклетву која се зове: Најсветији Аманет.

Изазван седох и написих:

Млади занатлија.

ДОПИС.

Славној уредништву «Вршачког Гласника» Требиње Јула 1893. год.

Ја сам се више пута драги уреднице кањо, да вам се јавим који пут из српског Требиња.

Имао бих вам читав «тегтер» написати које каквих неприлика што их ми овамо узимамо, но штедећи ваш цијењени лист задржавао сам се од тога. Што имадем у моме тефтеру писанија, било би крупно, јер «Вршачки Гласник» једини је српски лист који нам до руку долази и да га слободно смјемо држати и читати; а сви остали српски листови као што знате од власти су нам забрањени! Па тако ми Срби у Босни и Херцеговини неморемо ништа јакно читати. Ми велим немијејемо, дочим такозвани Хрвати свију све што хоће и читати и чинити. —

Узмите п. п. отрдани «Глас Херцеговца» па ће те у сваком броју тога годнога и смјел-љивог листа читати како расфртар «Дон Фране» као оно змија присојкња смиле и напада све што је наше српско, како често зијева фантазирајући о неком новом и нечувеном Хрватству у Босни и Херцеговини, и неком њиховом «Хрватском државном праву»! А «Црна» или такозвана «Црвена Хрватска», та мудра лија чисто хоће да побјесни кад нише да су ово Хрватске земље. Ова неперстано денуцира поштене и сјесне Србе, и што ти ја још незнам. Браће! сви Хрватски листови кад што пишу о нашим крајевима чисто хоће да погуде. Те листове доштају у Босну и Херцеговину.

И у нашем чисто српском граду Требињу имаде Хрвата и Хрватске пропаганде! Ну куд ја одох те рекох Хрвата. Имаде назови Хрвата који нису ни дао Бог прави Хрвати, него су састављени из неколико далматинаца, Краваца и других народности, који су за љубав Хрватска мисл-ћи у њиховој глупости да се сви који вјерују Пану морају звати Хрватима — плузули на своју праву народност, и смјо бих се заклети да правих рођених Хрвата нема ни три! Рекох нема ни три али ипак пред њиховом римокатоличком црквом на празничне дан: вије се Хрватска тробојница јер њихов при мантијаш под плаштом Римокатоличке вјере сије Хрватство. Па да ће ни по јада већ у Требињу чисто српском мјесту је живи једини Српски народ од дивје вјере; ће прије окупиције није било Римокатоличке живе душе да је човек од лијека тражи. Прије није било а сад је то по Хрватима често Хрватски град. (sic!) Ти такозвани требињски Хрвати интелегентнија (Госп. Сушила уред. Цр. Хрватске) која му је прошле године дала киту цијења јесу: црпелари, колари, механдије, ковачи, сода фабриканти, и. т. д. Или по именима: «Шреце-ри; Кушацци, Цицари, Алаге, Дорш-нери и др. који су дошли овамо трбухом за крухом, који су велим, пришли преко «Дријена» са прошљачким штаном и празном торбом да се у Херцеговини на српским леђима нахране хљебом и обогате.

То вам је главна чињеница Хрвата и њихове пропаганде у Требињу. Њихов челик Хрват и вођа јесте неки Клавић по вјери јеврејин бивши дневничар у котарском уреду, који је сада истурпан због кривог и лажног свједочанства на једнога честитог часника православног Србина, те је због тога осуђен на три мјесца тавнице. Овај се је за једну његову похрватио. Чинувти Хрват да ли сте то прије и чули?!

Овог великог Хрвата пошто је истурпан из службе издржавају га требињски такозвани Хрвати о свом трошку, па шта више дају му помоћ и неки наши жалосни Мухамеданци (и чија имена за сад остаљамо.) Овог Чафутина Хрвата хтјео је неко а и наши Мухамеданци да изабери за општинског блајинаца. За уста зрело развишљено!!!

Безобразак ових требињских Хрвата претрпјено је сваку мјеру јер они са њиховим безобразним пјесмама и лармајући до преко нола ноћи изазивају мирне и поштене Србе.

„Удри ми дер штад, а Србину штрик за врат“ и „живила Хрватска“ то ми је највише а другима ни броја нема. Скоро је била Свадба код једног нашега. Хрвати не могући гледати да то мирно прође, испод прозора дотичне куће пјевади су и лармали изазивајући наше са њиховим хрватским пјесмама. На пријаву наших редари су дошли и растјрали их, а срећа је да су на тој свадби били неки Срби који желе мир и ред а било би свега и свашта. Суугран дан наш свјештеник и под начелник госп. Тодор Церовић са госп. Николом Поповићем и Јовом Бемовићем отишли су јавно и отворено те се потужили госп. предстојнику да као поглавница котра стане на крај њиховом безобразуку. Надамо се да ће госп. Предстојник своје учинити.

Један Хрватбаша у преној „Црној“ око ми се због тога на наше поштене Србе велећа да су Срби њихово пјесачко друштво „Славја“ са том тужбом денуцирали и као тобог да је нама Србима у Трибини њихове пјесачко друштво три у оку (sic)! Препирати се са „Црном“ и њеним дописником нећемо јер би то за нас Србе било испод достојанства.

Назови Хрвати!

Наши најесу са денуцирали ни клеветали као што ви пишете у „Црној Тети“ јер то је само нама својствено, него су отворено и некрено казали да се ваш безобразак не може тријет, нехтедне ли власт нама стужи насје рогове наћиће се људи који ће се вишој власти на вас потужити (онда ће Срби вјерјете ми бити сложни него кад је долазио поглавар земље.) Ако вам не стукну рогове у што не сумњам, јер је закон посрједи, то ћемо се ми назови Хрвати снама разрачунати, овако под нашу Херцеговачку, па ће те ви дошљани искупати што су Срби Херцеговци. Међутим Србин је претрпјено много на ће претријет и ваш хрватски пасјалук.

Дочекаћемо ми ако Бог да кад ће те ви са штапом и просјачком торбом кренути преко Дријена као што сте и дошли — јер се надамо у Бога и у правду земаљских закона.

Сад госп. Уреднице примите сриско поздравље из сриске Травуније од

Војводе Момчила.

НА ЗНАЊЕ.

Свима штованим претплатницима, а тако исто и сарадницима јављам, да сам се поново примио одговорности уредништва „Вршачког Гласника“ и „Мирођије.“

Вршац 24. јула 1893.

Са поштовањем:
МИЛАН КАСАНОВИЋ,
 власник и уредник.

НОВОСТИ ИЗ МЕСТА.

Верени. Унука олд. Ђурчије, г. Томе Стефановића. Хелена, дивна лепотица а њи тргов. г. Косте и Султана Михон, верила се прошле недеље са г. Михаилом Шефером тргов. из Оршаве. Ми честитамо младенцима, жедећи им сваку срећу и напредак у будућем животу.

Жетва. Код нас се већ све оборило. Људи врше, али резултат је слаб. Као што смо извештени роба је добра, али није квантитативна. На један ланац оранице рачуна се просечно 4—5 метарских цената жита, док се прошлих година добијало 8—12 мет. цената. Узрок је овом кша која није на време пала, те према томе није се влат могао довољно развијати. За оне ратаре који имају своје сопствене земље још је како-тако, али за оне који су узели земљу у закуп, за њих је зло. Земља је била скупа, плаћала се по 25—30 фр. од ланца а сада са те земље обрати 5 м. ц. које у најбољем случају може довести фр. 35 неможе ниуколико покрити трошкове око радње ове. По нашем мишљењу сваки ће ове год. повући штету, а поглавито они пак, као што рекосмо, који су земље узели под закуп. И поред свега овог, наши варошки претставници закључише у прошлој скупштини варош. претстав. да се чиновницима плата повиси. Но не тако! погрешно смо казали! неће им се плата повишавати, но им је одређен неки такозвани Funktionszulag и Kwartirgeld, што у главном српски речено значи: „није

шија него врат“. Даћемо му друго име и онда је ствар свршена, веле неки наши варошки претставници. И бист тако, променуше име „ново-рођенчету“ те сироведоше и ошет оно што се народу не свида а што г. градоначелник жели. Е ал шта ћемо кад нам је таква судбина! Бар Срби претставници неби, знамо позитивно, тако чинили, ама се мора, таква нам је „политика“, па према тој врашкој „политици“ морају се и неки наши варош. претставници држати. Ех, шта ћемо код нам је таква „политика“!

Извештај. У четвртак прошли одржана је скупштина нашег варош. претставништва, о којој ћемо у наредном броју тачан извештај довести.

Вашар. Св. Илијски вашар испао је врло траљаво, марве је слабо дотерано а наши јадни занатлије, у вади да ће бар сад скупити коју цркавицу, хрђаво су прошаи. Узрок овога је једино тај, што се овај вашар десио заједно са темишварским, а Темешвар је у близини, па сваки радије иде у већи но у мањи град. Наша господа у магистрату треба на овакове случајеве да су предострожна, те да су наш вашар заказали са 8—10 дана раније, а не овако заједно са темишварским. Да је наш вашар одржан пре 8 дана, света би било више те би тако и наше занатлије боље прошли, а овако богме неваља. Ратару није родило као што треба, занатлија слабо пазари, а наши, варош. претставници подижу чиновницима варошким плату. — Дивота!

Лицитација. Зидане нове реаке узели су на се г.г. Коста Стефановић и Јоца Кешански са 1:1. процентом јефтиније од истакнутог вижињерског предрачуна. Нека г.г. на прошлој лицитацији нехтедосе друкче примати се овог посла но да им се да 10 процената доплате преко предрачуна. Мислимо да ово не треба коментари!

Да расчистимо. Већ у неколико бројева није нам могуће било наставити наше „писаније“, „Да расчистимо“ услед огромног материјала, али у вдућем броју за цело ћемо продужити. Господину Лазуји можда ће бити мало замука чекати, али шта ћемо му кад се неможе.

Школске књиге. За наступајућу школску сезону, штампарија Касановићева набавила је све потребне школске књиге, које ће продавати по истакнутим ценама. Г.г. учитеље из околине молимо да нам израније јаве какове су им књиге потребне како би и њих могли задовољити.

Механички театар. Овде на великој пијаци подигнут је велељепни шатор у коме је смештен механички театар г. Освара Гарке-а. Ми на последњој страни овога листа доносимо „оглас“ из кога се све подробније сазнавати може.

Пожари. У предпрошлу суботу, пре подне појавио се пожар у кући Јоце Војинова. Услед заузимања њиховог ватрогасаца ватра је угашена. Иста кућа била је осигурана. — Истога дана у 2 сахата по подне појавила се ватра у кући г. Ђ. Андрејевића у темишварској улици, горела је таваница, но на заузимање наших ватрогасаца, ватра је угашена.

ПИСМО

Филипу Н. Радичевићу

протођакону црногорском и секретару митрополије

Уважени Господине!

(Наставак.)

Као обично што се практикује у католичким црквама, намјештене су спајнице за сјеђење. Пред вкомом Христа Спаситеља у једној ложи еједи фратер vis—а—vis нега близу жена нека, наклонила уста близу његових ушију, нешто шанти — исповједа грехове. Он јој је окренуо леђа, задубео се у мислима па гледа пред собом а кад — и — кад пушти по коју законску жени, па се опет окрене. Најзад она извади кесу, пружи му нешто у шаку, а овај њој некакав билетћ у тај час трком уније неколико фејчеје једни почеше свирати у мале трумбетице, други заввиждаше, трчкарајући по цркви, а ја ти изађем и упути се к Штедају, кроз који ме провела милосрдна сестра, показивала реднице собе, болесника и малену капелуцу, чује се звијук нарвова, благодарни јој и упути се к

њему. То мало окренемо, сам се занимам, а занима ме највише отворена књига природе. Мало по мало дошао сам и на острову Хвар. Врло се мало овде одмарамо, те се покушати обиласком цркви, околној омањим дуваром. У њој се особито баца у очи величанствена тајна вечера, како причају, испод кичице Рафаелове. Свака цртица лица тако је ређевно и пластички изведена, да ти изгледају не боје, већ често као да у натури посматраш. Говоре, да је цар давао 20.000 фор. за њу на које се фратри не сагласе. Цар је дане тражио на кратко вријеме док се преселио, но они такође не дозволе да се износи икуда, већ да се ту на мјесту вајар добава. Окренемо даље и ја сањам о прегледаном док се не прихватим острова Виса. Положај је врло лијепо подукружаст низ кућа ма да и омањих, одликују се лијежим стројем, али су услови живота одвећ теретни, скупоћа јака, свуда готово то кри, који ломи вриједна рука саграђања и засађује виновом лозом, од које се добија најчувеније вино у свој Далмацији. Проша мјесташце Миљине, које броја по десној обали неколико кућа, што се одликоваху својом нечистоћом, као у опште и сва околна, среташе ме овања островца и полуострвца, док се не приближим старој историјској вароши Спљету, који у почетку десетог вијека и половином једанајестог служаше сједиштем за решавање спора о измирењу службе на словенском језику, гдје, као што знамо, 1059 године паиска резолуција донесе савремену забрану словенског, а господство латинског језика.

У граду сам. Проша главну улицу, упути се улином св. Петра и срете ме малена латинска црква изван вароши; вратим се улицом св. Рока на главну околну цесту, гдје ме среташу селаци, што јахашу на магару, и поздрављаху: „Хваљен Исус!“ на које сам одговарао: „Бог помогао, брате,“ а када од једног чух отоздрав „сад и навик!“ то сам се и ја у будуће с њим користиво. Вративши се натраг даље, срјетше ме омаел, по складан парк, у средини којег је скроман водопад. Улицом св. Духа изађем опет к мору. Преданом су израморне статуе у обрамку разних животиња, у устима су им израморне трубе, кроз које се цвједи вода, а над свим тим уздиже се човјек, пружи прет к истоку и гордо гледа — то је знаменити Бојамунд, чије име и та чесма носи. Знао сам дјела Бојамунда, но из љубопитства ушитах једног требиња, који је дуго зашкривао водопад, да ли зна, ко је то саградио? — „Знам, како да не знам, брате, обеш да ти кажем?“ „Па дед!“ — прихатих ја, а он ће наставити. „Била једна лијена састака Ђевојка, чини ми се зваше се Анђелија. Загледају ти се у њу двојица: ето овај, што је окренуо прст прст оне доканде и још један, који је збег ње и заглавио. Обојица предлаже јој руку, а она се обећа ономе, који прије доврши кампањело на овој (показа ми обиласку цркву) Цркви, или први спроведе воду овде.“

Таман један покоји, да доврши кампањело (звоник), а вода процури и бива његова је жевојка, а он ти од јада тумба -а-а-а- вас у комаде.“ Наскијем се врао примјетно и оставим га.

(Наставиће се.)

ИЗ СРПСКОГ СВЕТА.

— Ободска прослава на Цетињу испала је величанствено. Ујутро 14. (26.) о м. пуцали су топови и почаст дана а кнез је примао разне депутације које су дошле да му се поклоне. Око 9 сати окупило се све у Зетском дому, камо је дошао и престолонаследник Данило те је присутне госте поздравно украсним патриотским говором а сви су присутни одушевљено клицали Пред престолонаследником стајао је леб и со као знак словенског гостопримства. После тога предавали су изасланици разних свеучилишта дипломе које су собом довели за васа и то: Јамански за свеучилиште петроградско; Поарје за парижко (Француска); Коланс Харди за оксфордско (Енглеска); Александров за казанско и харљовско. Даље беху предаше и дипломе духовних академија у Петрограду и Казану. Свечан и редак је био тај првзор саузати одушевљене говоре најчувенијих и најугледнијих научењака и заступника првих свеучилишта у Европи, што Црна Гора још никад у толикој мери ни видела ни доживила није — а то је огромно признање маленој Црној Гори, да је она још пре 400 година била вођ у култури свему словенском свету. После тога отишли су сви присутни у дворску капелу где су сахрањени господари Црне Горе Иво и Ђурђе Црнојевићи да им се помоле за душу а ту беху присутни и кнез Никола и кнегиња Милена те цела кнежевска породица. Благодарне одслужено је Митрополит. У 1 сахат после подне беше на цетињском пољу под зеленилом и хладовитим геницама свечан заједнички ручак. Престолонаследник сео је на прочеће. Ређао се ту шеснајест одушевљених здравица. Француског и енглеског изасланика понесоме Црногорци на рукама. У то је дошао и кнез Никола да обиђе своје миле госте те беше примљен урнебесним клицањем. У име „Матице Српске“ одговорно је на здравицу истој др. Ивја Вучетић те је поздравно кнезу Николау у урнебесно кли-

цање пратило је потоње речи говорничове. После тога одоше гвез и престолонаследник са целим друштвом на коњску утрку, која беше приређена из пољу цетињском. Суугран побоше сви гости на Обод где је одслушен помен Макарију и осталим Србима трудбеницима око штампје. Беху присутни кнез и престолонаследник а митрополит је служио. После тога беше опет заједнички ручак, те пошто се гости опростише са кнезом побоше у Подгорицу, праћени целим путем ванредним одушевљењем. На Лешкопољу сјајан беше дочек. Жене и девојке невају а момци на све стране мећу из пшштоља и револвера. Сва варош Подгорица и сви околни висови беху у пламенитом осветљењу. Био је банкет за 400 особа и сјајан ватромет. Одушевљењу и здравицама не беше краја. Гости разрагани, бројавно се захвалаше кнезу.

„Стража“ доноси: Срем. Кар-

ловци. 14. јула. Ових дана због се нешто у вашој вароши, што је велику сензацију начинило. У прошли петак стиже овамо Др. Јован Грујић („Јота“) са својим новосадским адвокатом Др. К. Коном. „Шта ће Јота?!“, „Шта ће Јота?!“ Стадо се одмах по њима распитивати. Но, после подне разјасни се загонетка. „Јота“ дошао је да спроведе егзекуцију сврху 25.000 фор. код овдашњих народних фондова, те је услед тога судско изасланство запечатало касе у патријаршији почем „св. Отац“ Георгије није хтео без саборског одбора, као што рече, касе да отвори. (О овој ствари, где су због „неких интереса“ нар. фондови оштећени, јер они морају да исплате „Јоту“ а не маса пок Стефана Анђелића — казашемо ми своју док се цела ова „афера“ сврши. Ур.)

ИЗ БЕЛОГ СВЕТА

Из Лондона јављају, да су до сада преко 250.000 рудничких радника обуставили рад. По новјим вестима изнеће број радника, који штрајују 340.000. Богаташи, у чијим су рукама ти рудници држали су збор у Нју-Кастелу, и ту су решили да на онај захтев радника, у којем траже повишину плате са 16 процената — не одговоре пре, док се не посаветују са радничким одбором.

Трет. „Mattino“ јавља, да ће на јесен осим енглеске ескадре и новооснована руска ескадра допловити у Трет.

Берлин. „Tageblatt“ јавља из Лондона, да су Саласбери и Розбери позвани, да се у „Cowes“у састану са немачким царем.

СЛОВЕНСТВО.

Медицински факултет у Бугарској. Принц Фердинанд наредио је да се у Софији отвори медицински факултет. У ту цел позвао је у Софију бечког професора др. Најгера, који би имао тај факултет уде-сити.

Рутенски баци Јаворски и Алексјевић, на које је свађена кривна ради дочека унијатских владика у Бечу са јајима, искључени су са бечкога свеучилишта за увек.

Забрањена слава. Г. министар унутрашњих послова забранио је славу, коју су Словаци намеравали одржати у почаст стогодишњој усумени савачког и словенског песника Јана Колара.

Харамбашина глава. Из Битоља у Македонији стигла је вест, да је чувени вођа разбојника у хридској нахији, Осман Кица из Велешта, неки дан у потеру убијен, а његова глава донесена у Битољ и стављена пред хутометом, свету на углед.

Држава Русија опростила је својим селацима 70 милијуна рубаља, које им је била прошле године за време глади позајмила.

— Госпођа Ида па. Шмит у Чешкој Архи даровала је на усумену што 50 година постоји трговачка фирма њезиног пок. супруга [у друштву са осталим супоседницима] 50.000 фор. за раднички пензион фонд а 30.000 фор. у добротворне и школске цели општина Ческа и Мала Ајха.

РАЗНО.

Осуда ради пропасти енглеске ратне лађе „Викторија“. Ратни суд, који се беше састао на Малти, изрекао је у тој ствари своју пресуду која гласи: „Катастрофи [несрећи] крив је једино пок. адмирал Тријон. Капетан Бурке и остали официри „Викторије“ нису ништа криви. Суд жали: што контр-адмирал Маркхам није извео своју намеру и замолио адмирала Тријона да му протумачи сигнал; но то би се противило интересима мрнарнице кад би га због тога уворили, по што је он вршио тачно заповеда лично присутног главног команданта.“

Нови проналазак. Петар Самоход из Хвара у Далмацији изумео је stroj, који може сваки трен зауставити лађу кад и најбрже олову. Исти Петар Самоход живи већ од 23 године у Лими (главна варош републике Перу у јужној Америци) где се обогатио поштом трговином. Он је свој проналазак приказао ово дана влади сједињених држава и добио је патент на 17 година. Ако се овај stroj покаже валидним тиме ће се спречити многа несрећа на мору, где су се досад често лађе сукобиле и провале.

Умиро од убода мусе. У Травнику умро је ово дана у својој 51. години надшумар Андрија Гешвинд и то од убода коњске мусе. Са свим незнатна раница повећала се за неколико дана те се је Гешвинд морао дати оперирати, но беше већ прекасно. Умиро је у великим боловима, по што му крв беше отрована. Оставио је удову и четворо деце.

Крвава трагедија. Флорентински листови пишу о жалосном догађају, који се овде неки дан дешио. У канцеларији адвоката Пампалонија заваде се две познате личности града, професор Каравели и његов шуре др. Мучи због породичних ствари. Пре него што су их могли присутни раставити, опалио је Каравели три метка из револвера, а Мучи је бајонетом два пут пробо Каравелија. Мучи је рањен и однесен у болницу, а Каравели је мртав.

КЊИЖЕВНОСТ.

Пјесме Риза-бега Капетановића Љубушка. (1889 — 1893.) Сарајево. Штампарија Шиндлера и Лешнера, 1893 Мала 8-на. Страна 102. Цијена ?

Пред нама су пјесме младог мухамеданца Риза-бега Капетановића, које ћемо, по дужности, да прикажемо цијењеним читаоцима нашег омиљеног „Врш. Гласника“.

Кад смо узели у руке пјесме К-ћеве посумњали смо у њихову вриједност. Познато нам је, да је К-овић процијевао може се рећи од скоро; а данас је код младих полетараца тако, да се одмах све штампа, што год је написано, па оно било добро или хрђаво. Почетници испочетка раде много — и сувисше, и те своје радове шаљу дје му драго, само да рукопис замијени фино штампарско слово. И ми имамо пред собом сакућене пјесме нашег младог пјесника Риза-бега — почетника, дакле: пјесме полетарке, које ипак заслужују пажњу и препоруке.

Ми смо прочитали цијелу ову књигу пјесама и са циничним правом морамо рећи: да нам се допадају. Истина, у овим пјесмама нема каквих нових мисли, па ни оне једре поезије, с тога и нијесу ове пјесме кавке би требало да буду; — али ми не морамо ни захтијевати од почетника што год особитог. Риза-бег је почетник, који ће се вријемом и усавршити; јер се нико научан не роди.

У овим пјесмама стихови добро теку, особито пак у љубавним пјесмама. Да ће Риза-бег Капетановић вријемом бити добар пјесник свједочи пјесма на страни 45.:

„Кад те свана љубав свлада,
Кад ти памет сучи,
Ти замоли своју драгу
За пољубац врући.“

Па ако ти тога часа
Не отворије тајне,
Већ стидљиво скривје своје
Трепавице бајне. —

Па свој поглед преко ова
Црног земљи баца,
А уз образ ударе јој
Ружичасти траци:

Сто пута је кад пољуби,
Ни један мут мање;
Јера шутља стари људи
Држе за признање...

Као што се види у овјем је пјесмама чист српски језик. Израда је врло лијепи и укусна, хартија најбоља, а штампа чиста.

Ми од своје стране топло препоручујемо ову књигу пјесама.

Сарајево, 5. Јула, 1893.

М. М.—Б.

ЈАВНА ЗАХВАЛА.

Овим путем изричем своју срдечну хвалу пречасном госп. Живојину Милићу намеснику и парохијском овом, што је и без да припадам парохији његовој — у случају преко нужде, у четвртак

23 о. и. на ноћ око 8 часова крстио моје новорођенче — мога сина, који је после једног сахата и преминуо. Немогу а да му се још једном не захвалим за ово хумано дело, јер овом приликом у колико је мени учинио у толико више учинио је задужбину нашој милој цркви и св. правослађу, недлаши да православно новорођенче прими без крштења и миропомазања.

У Вршцу 23. јула 1893.

Косма А. Филиповић.

Бр. 3154. 1893.

ОБЈАВА.

Пошто се у некојим европским државама местимично колера појавила и поводом тога што је у Мађарској било неколико сумњивих случајева тробоље, наређује се усљед наредбе високог министарства унутарњих дела бр 58505/893. следеће:

1.) У јавним зградама нарочито у гостионицама, крчмама, кафанам и т. д. треба највећу пажњу обратити на чисто држање дворашта, коњушара, и других просторија; захоче дневно кречним млеко (једна кила креча, 4 литре воде) преливати, ђубре пак недељно бар једаред износити.

2.) Заходе приватних станова и дворашта треба поред чистог држања још недељно најмање дваред обезбужавати. —

3.) Поседници гојашта дужни су своје насобине дневно обезбужавати, отпадне и ђубре пак износити.

4.) Поседници кућа дужни су олуке испред кућа од прљаве и устојане воде очистити. —

5.) Становништво упозорјује се, да незрело и укварено воће не једе, устојану воду не пије, и да се прекомерне употребе сљовитих (шпиритозних) пића чува, и позива се да докучене случајеве болести који су са повраћањем и проливом скопчани кашетанији пријаве. —

Извршење горњих наређења строго ће власт надбљудавати а кривце по 7 §. XIV. зак. чл. од 1876 године повчаном глобом од 300 фр. казнити. —

У Вршцу 27. јулија 1893. год.

БОДО

2—4 варошки капетан.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Упражњено је једно учитељско мјесто у овдашњој српско прав. основ. школи, што се за попуњење истог овим списује стечај, да онај које рад ово мјесто заузети нека се тим прије потписаној општини пријави.

Плата годишња 450 фор.; слободан стан и огрјев.

Учитељ треба да је бар са добрим успехом свршио богословију, или учитељску школу, који ће имати осим обичне дужности учитељске — поучавати дјecu у црквеном појању, а тако исто и у цркви пјевати.

Исти треба да је Србин православне вјере. —

Молаћемо нека своје свједоче најдаље до 20 августа поднесу потписаној општини. —

Маглај [на Врбасу] 10 Јула 1893.

Српско прав. цркв. шк. општина.

1—3

Број 14.

СТЕЧАЈ

Доље потписана општина тражи за своју вјероисповедну Српско православно народну основну школу у Доњем Вакуфу на упражњено мјесто учитеља.

Годишња плата учитељу 500 фор. Своим пет стотина форинти уз то стан и огрјев.

Нагјетатељи имају доказати да су Срби православне вјере и да су свршили српску учитељску школу или Богословију.

Првенство имају учитељи који су поред наведеног још и коју годину учитељовали на српско православно школама у Босни и Херцеговини.

Дужност ће му бити у цркви недељним и празничним данима појати и у појању дјecu обучавати. Моље са документима шаљу се на подимсату општини најдаље до 12-га августа тек. год.

У Доњем—Вакуфу 8 Јула 1893.

2—3

Српско-Православна Црквено-Школска Општина.

ОБЈАВА.

Част ми је извести штв. грађанство а и поштоване моје муштерије, да је мој парни млин почео радити. Усљед набавке једне нове парне машине у стању сам извести моје поштов. муштерије да ћу од сада у погледу млевња сваког најтачније и најбрже задовољити моћи.

Са поштовањем

Поје Поповић

поседник парног млина

у Вршцу.

3—3

УГЉА

Из штајердорфског и анинског ма дана, може се добити у којој било количини, код г. Паје Поповића млинара, а по најумеренијој цени.

3—3.

Бр. 5479. 1893.

СТЕЧАЈ.

Код муниципалне вароши Вршца има се попуњити место варошког порезног сенатора са годишњом платом од 1000 фр. А. вр.

Молабенице са доказом о способности, у порезној струци ваља најдаље до 31.5. Августа ов. год. високородном господину Жупану Александру Николићу од Рудне поднети. —

У Вршцу 13/25. Јулија 1893.

С Е М А Ј Е Р

2—3.

градоначелник.

СТЕЧАЈ.

Потписана општина потребује једног Учитеља на овдашњој срп. прав. основној школи, за год. 1893/4. Учитељ мора бити Србин православне вјере, и који је најмање двије године учитељску дужност вршио.

Дужност истога, битиће у сва четири разреда предавати; у Цркви појати и дјecu цијенију подучавати. Који жељи ово мјесто заузети нека изволи најдаље до 30. Јула о. г. пријавити се и своје свједоче овој општини послати. Плата је годишња фор. 500. а. в., слободан стан и огрјев.

Модрич 1. Јула 18. (Босна.)

Срб. Прав. Црквено

3—3.

Школ. Општина

СТЕЧАЈ.

На српској вероисповедној основној четвороразредној школи отвара се стечај за учитељицу. Плата је 300 фор. четир хвата дрва за школу и своју потребу, слободан стан са баштом. Учитељица спада у дужност све законом прописане предмете предавати, и дјecu у женском ручном раду обучавати.

Молабенице се имају најдуже до 15 ог Августа т. ј. Велике Госпојине школском одбору поднети, а тога ће се дана и избор учитељице обавити.

Из одборске седнице у Павлишу (код Вршца) 4-ог Јула 1893 држане. —

Б. Лазаревић.

Зака Глоговац,

перовођа.

3—3. председник.

ДОБРО А ЈЕФТИНО

Усљед поаре која ми је извршена пре неколико месеца, примио сам од суда покрађене ми сатове те их распродајем по нечувено јефтиној цени.

Са поштовањем:
А. ПОЛЕР, Часовничар,
у Вршцу.

МЕХАНИЧКИ ГРАНД ТЕАТАР!

У своме сопственом елегантном летњем шатору, на главној пијаци.

У суботу 24. Јула (5. августа) прва велика претстава, почетак у 8 часова у вече.

У недељу две представе, једна по подне у 4 сахата а једна у 8 сахата у вече.

РАСПОРЕД:

I. одељење: Агра у Индији, главна престоница великог Могола са велељепним погребом царице.

II. одељење: Велики пожар Москве 1812. год, извршен од царске францеске војске под Наполеоном I.

III. одељење: Фантомски театар или чудновати до сада ненадмашени аутоматски вештаци, који се састоји из певача, гимнастичара, жонглера, балетних и посебних играча, са својим извреним кловнима.

При свршетку величанствена појава духова и авети:

Др. Фауст или дружење с ђаволима, велика пантомима приказана живим особама.

Цене места:

Забележена седишта 50 нов., седишта у партеру 30 нов., галерија 15 новчића. Деца до 10 год. плаћају на седиштима полсвињу а на галерији 10 новчића.

Овај театар биваће се овде само кратко време, а распоред ће се менати свака три дана.

Свако вече велика претстава па и при кишњем времену, јер је шатор удешен за сваку непогоду.

Без сваког хвалисана препоручујем ове до сада овде невидјене вештачке претставе с тим да ће сваки посетиоц потпуно задовољан бити.

Молаћи за многобројну посету

Са поштовањем
ОСКАР ГИРКЕ
сопственик.